

Телезвернення Президента України Л.Д.Кучми (у зв'язку з поданням Главою держави у Парламент проекту Закону "Про внесення змін до Конституції України" 19 червня 2003 року)

Шановні співвітчизники!

Як ви знаєте, у країні триває процес політичної реформи, ініційований Главою держави. Мета конституційних змін - завдяки піднесенню відповідальності - досягти докорінного підвищення ефективності влади в Україні.

Завтра я подаю до парламенту проект закону "Про внесення змін до Конституції України".

Найпереконливішим аргументом того, що реформу на порядок денний поставила сама історія, є всенародне її обговорення.

Треба сказати, що його результати справді виявилися важливими та переконливими. Сьогодні навіть відверті скептики змушені визнати: не було формального "одобрямсу". А була - дискусія сотень тисяч людей, яким не байдужа доля власної країни.

Хочу подякувати всім, хто взяв участь у обговоренні. І запевнити: жодну пропозицію не залишено без уваги. Окрема подяка - політологам і юристам, а також молодому поколінню - як я переконався у Харкові, більш ніж небайдужому до майбутнього України. І - нашим шановним соціологам, які провели плідну роботу щодо вивчення громадської думки.

Зміни у проект вніс народ.

Сам факт опитування підштовхнув також учасників конституційного процесу до конструктивної роботи. Як результат - практично всі - тією чи іншою мірою - продемонстрували здатність до компромісу.

Остання моя зустріч із лідерами парламентських фракцій, зокрема й опозиційних, показала: коли є добра воля до діалогу - тоді національний консенсус може стати реальним явищем у нашій політичній практиці.

Тепер по суті законопроекту.

Перше. У новому проекті я знімаю пропозицію про запровадження в Україні двопалатного парламенту. Хоча я не переглядаю свого переконання щодо необхідності верхньої палати, як, насамперед, виразника інтересів регіонів. Але перенесемо цю проблему на майбутнє. Тим більше, що вилучити її повністю з порядку денного - значить суперечити позиції суспільства, яке розділилося з цього питання порівно -"ЗА" і "ПРОТИ".

Друге. Оскільки не запроваджується друга палата, можна погодитися зі збереженням нинішньої кількості народних депутатів. Правда, соціологічні опитування показують, що народ - за скорочення.

Третє. Я відмовляюся від норми прямого прийняття законів всенародним референдумом.

Саме ці три "точки зіткнення" стали найбільш дискусійними між Президентом та його опонентами. Але ми не мали права далі займатися перетягуванням каната і топтатися на місці, тому я зняв ці бар'єри.

Водночас розраховую на компроміс з боку парламенту щодо пропозицій, які я подаю в оновленому проекті.

Ключове питання - порядок формування уряду.

Прем'єр-міністр України призначається парламентом. Його кандидатура вноситься Президентом за пропозицією політичних партій, які сформували постійно діючу більшість - після консультацій з її учасниками. Верховною Радою України призначаються й члени Кабінету Міністрів.

Глава держави є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності, прав і свобод громадян, Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України, представником держави на міжнародній арені. Він не може не мати відповідних важелів для здійснення своїх конституційних повноважень.

Тому за Президентом залишається призначення таких членів уряду, як Міністр закордонних справ, Міністр оборони, Міністр внутрішніх справ.

Президент призначає також керівників Державної податкової адміністрації, Державної митної служби, Служби безпеки України, Державного комітету у справах охорони державного кордону.

Наголошую: Президентіві кандидатури на призначення подає Прем'єр-міністр.

Кабінету Міністрів передаються повноваження призначати керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів.

З такої конструкційної побудови цілком логічно випливає - як складова частина класичної демократичної формули стримувань і противаг - право Президента України розпускати парламент:

- якщо у Верховній Раді протягом одного місяця не буде сформовано постійно діючу більшість від конституційного складу парламенту;
- якщо протягом шістдесяти днів після відставки Кабінету Міністрів не сформовано персональний склад уряду;
- якщо до 1 грудня парламент не затвердить Державний бюджет України на наступний рік.

Шановні друзі!

Є ще одне питання, про яке хочу сказати окремо.

Переконаний: Україні потрібен стабільний виборчий цикл. Адже - не можна вважати нормальним такий порядок речей, коли суспільство лише переходить із одного виборчого стану в інший. А політики - буквально не сходять з електоральних барикад.

Ми не можемо тільки те і робити, що проводити вибори, які тривають вічно. З позицій суспільних - це виснажливо, а з позицій фінансових - також проблема.

Я вважаю, що вибори мають проводитися раз на п'ять років. Цього цілком достатньо. Не треба надто обтяжувати роботою вітчизняних і закордонних політтехнологів.

При цьому я неодноразово підкреслював і ще раз наголошую: наступні президентські вибори мають відбутися у 2004 році. Щодо питання, з якого саме часу слід перейти до проведення виборів Президента, парламенту та органів місцевого врядування впродовж одного року, - то його має вирішити Верховна Рада.

Шановні співвітчизники!

Ще в сімнадцятому столітті великий британський мислитель Джон Локк вперше висловив думку про необхідність розподілу влад в умовах демократії. Автором же політико-правового вчення про поділ державної влади на автономні її гілки та систему рівноваг і противаг між ними став знаменитий французький філософ Шарль Монтеск'є.

Отже, дискусії навколо проблеми, яку ми обговорюємо, тривають уже понад три століття.

Сьогодні настав наш час вирішувати.

Я сподіваюся, що депутати усвідомлюють свою відповідальність за долю України.

Переконаний, того, що нас єднає, значно більше, ніж того, що роз'єднує. На дискусійних терезах "за" значно переважає "проти".

Я оптимістично дивлюся на дорогу, яка попереду, принаймні тому, що знаю, яку дорогу вже подолано. Певен: ми зможемо створити таку формулу управління, за якої держава наша буде не тільки демократичною і міцною, а й затишною для кожного її громадянина.

Панорама. - 2003. - 27 червня. - С. 1.